

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๒

วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

ด้วยข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องมีหนังสือแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองมีมติเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง (แบบ ส.ส.๔/๒๕) โดยแจ้งรายชื่อ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราช

กัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นบุคคลผู้ที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี พร้อมหนังสือยินยอมให้เสนอชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี (แบบ ส.ส.๔/๓๐) ซึ่งผู้ร้องเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวถือเป็นปฏิบัติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ ผู้ร้องจึงมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง จึงมีประเด็นให้ต้องพิจารณาว่า การกระทำของผู้ถูกร้องในกรณีดังกล่าว เป็นการกระทำอันอาจเป็นปฏิบัติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจและความสามัคคีของคนในชาติ แม้หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ รัฐธรรมนูญของประเทศไทยที่ผ่านมามากฉบับ มีบทบัญญัติหมวดว่าด้วยพระมหากษัตริย์โดยมีบทบัญญัติที่เขียนรับรองไว้ว่า องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ ดังบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖

สำหรับสถานะของสถาบันพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางทางการเมือง แม้ว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับจะมีได้บัญญัติไว้ว่า พระมหากษัตริย์ทรงวางพระองค์เป็นกลางทางการเมืองก็ตาม แต่อาจพิจารณาได้จากการที่รัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒ ที่บัญญัติให้องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ... และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ แสดงให้เห็นว่า แม้แต่องคมนตรีซึ่งมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ยังต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง ซึ่งการที่พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่เหนือการเมืองและทรงวางพระองค์เป็นกลางทางการเมืองนั้น ย่อมหมายความว่ารวมถึงพระราชินี พระราชทายาท และพระบรมราชวงศ์ทุกพระองค์ด้วย ตามแนวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๔๓ และการที่พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระราชทายาท และพระบรมราชวงศ์ ทรงดำรงอยู่เหนือการเมืองและเป็นกลางทางการเมือง ย่อมหมายถึงการไม่สามารถดำรงตำแหน่งใด ๆ ในทางการเมืองได้

การดำรงอยู่เหนือการเมืองและความเป็นกลางทางการเมืองดังกล่าว จึงถือเป็นหลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีสำเนาพระราชหัตถเลขาเรื่องเจ้านายเหนือการเมือง ตาม (สำเนา) ที่ ๑๐๓ รับวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ที่ ๑/๖๐ สอนจิตรลดา วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ถึง พระยามโนปกรณนิติธาดา ประธานคณะกรรมการราษฎร ความว่า “หนังสือที่ ๑๑๒/๑๓๐๘ ลงวันที่ ๑๑ เดือนนี้ว่าในการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม มีความข้อหนึ่งถึงเลใจอยู่ คือ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องแก่พระบรมวงศานุวงศ์จะควรดำรงอยู่ในฐานะอย่างไร ในทางการเมือง กล่าวโดยหลักการพระบรมวงศานุวงศ์ย่อมดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพเหนือความที่จะพึงถูกติเตียน ไม่ควรแก้ตำแหน่งการเมืองซึ่งเป็นการงานที่นำมาทั้งในทางพระเดชและพระคุณย่อมอยู่ในวงอันจะต้องถูกติถูกชม อีกเหตุหนึ่งจะนำมาซึ่งความขมขื่นในเมื่อเวลาทำ electoral campaign (การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง) อันเป็นเวลาต่างฝ่ายหาโอกาส attack (การโจมตีกล่าวหาให้ร้าย) ซึ่งกันและกัน พระยามโนฯ เห็นว่า เพื่อความสงบเรียบร้อยสมครสมานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระหว่างเจ้านายกับราษฎรควรถือเสียว่าพระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไปย่อมดำรงอยู่เหนือการเมืองทั้งหลาย ส่วนในทางที่เจ้านายจะช่วยทะนุบำรุงประเทศบ้านเมืองก็ย่อมมีโอกาสบริบูรณ์ ในทางตำแหน่งประจำและตำแหน่งอันเกี่ยวแก่วิชาเป็นพิเศษอยู่แล้ว จึงหาหรือมานั้น ได้ทราบแล้วฉันเห็นด้วยตามความคิดของพระยามโนฯ ทุกประการ” ถึงแม้ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล สถาปนาผู้แทนราษฎรได้มีการปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ทั้งฉบับ อันนำมาสู่การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งได้เว้นการบัญญัติจำกัดบทบาทของพระบรมวงศานุวงศ์ในทางการเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็เป็นกรณีกฎหมายลายลักษณ์อักษรมีข้อความยกเลิกกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีอยู่เดิม หาได้ทำให้จารีตประเพณีอันเป็นหลักการพื้นฐานทางรัฐธรรมนูญว่าด้วยฐานะของสมาชิกพระบรมราชวงศ์ที่มีความใกล้ชิดอันเป็นที่เคารพเหนือการถูกติเตียนและไม่ควรแก้ตำแหน่งทางการเมืองอันอาจกระทบกระเทือนต่อความเป็นกลางของสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องถูกลบล้างไปไม่

พระมหากษัตริย์เป็นสถาบันตามรัฐธรรมนูญมีนัยะที่กว้างต่างจากพระมหากษัตริย์ตามประมวลกฎหมายอาญา กล่าวคือมีความหมายรวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ที่มีความใกล้ชิดกับ

พระมหากษัตริย์ด้วย การเสนอชื่อทุลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ซึ่งเป็นสมาชิกพระบรมราชวงศ์ทางสายพระโลหิตใกล้ชิดอย่างยิ่งแตกต่างกับการดำรงพระยศหรือฐานันดรศักดิ์ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น หากพิจารณาตามสำเนาพระราชหัตถเลขาที่ได้ยกมาข้างต้นแล้ว อาจเป็นการนำมาซึ่งความขมขื่นในระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และเปิดโอกาสให้มีการโจมตีให้ร้ายซึ่งกันและกันได้ เมื่อมีการต้องเลือกฝ่ายในการแข่งขัน (campaign) ย่อมเกิดความขัดแย้งหรือเข้าข้าง มีผลทำให้ประชาชนคนไทยทั่วไปเข้าใจว่าสถาบันพระมหากษัตริย์เลือกข้างแบ่งฝักแบ่งฝ่าย ความเป็นกลางทางการเมืองของสถาบันพระมหากษัตริย์ย่อมสูญเสียไป เมื่อเสียความเป็นกลางทางการเมืองก็ย่อมไม่สามารถวางพระองค์ให้ทรงอยู่เหนือการเมืองได้ หากปล่อยให้เป็นอย่างนั้นสถาบันพระมหากษัตริย์ก็จะไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นศูนย์รวมจิตใจและความสามัคคีของคนทุกหมู่เหล่าในชาติอันจะเป็นการก่อกวนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เสื่อมถอยศรัทธาในหมู่ประชาชนไปได้

ในกรณีทำนองเดียวกันนี้ ศาลรัฐธรรมนูญก็เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๓ โดยวินิจฉัยในส่วนหนึ่งว่า “... เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ทรงดำรงอยู่เหนือการเมือง และทรงดำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางทางการเมือง ประกอบกับที่ผ่านมาพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระราชโอรส และพระราชธิดา ไม่เคยทรงใช้สิทธิเลือกตั้งแต่อย่างใด หากกำหนดให้พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท และพระบรมราชวงศ์ ... ซึ่งมีความใกล้ชิดกับพระมหากษัตริย์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์อยู่เป็นนิจ ทรงมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งย่อมจะก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกันกับหลักการเกี่ยวกับการดำรงอยู่เหนือการเมืองและความเป็นกลางทางการเมืองของพระมหากษัตริย์ ...”

ในส่วนการกระทำของพรรคการเมือง เห็นว่าพรรคการเมืองเป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่งทั้งในด้านบริหารและการนิติบัญญัติต่อการปกครองประเทศเพื่อความผาสุกของประชาชน เพราะเป็นผู้ส่งบุคคลที่จะเข้าไปบริหารประเทศ คณะกรรมการบริหารพรรคซึ่งเป็นผู้คัดเลือกบุคคลดังกล่าวจึงต้องมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เชี่ยวชาญในข้อกฎหมายถูระเบียบวิธีปฏิบัติ ตลอดจนรู้จารีตประเพณีที่พึงปฏิบัติ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นรากฐานแห่งความสามัคคีและความมั่นคงของชาติด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคได้รับเลือกมาจากสมาชิกพรรคในการประชุมใหญ่พรรค ซึ่งผู้ที่เป็นสมาชิกก็ต้องใช้วิจารณญาณในการเลือกผู้บริหารพรรคที่ดีมีความสามารถ มีประสบการณ์ มีคุณธรรมฉลาดรอบรู้ รู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร รู้ผิดชอบชั่วดี เพราะหากผู้ที่เลือกมาเป็นผู้นำพรรค

เป็นผู้ที่ไม่รู้หรือไม่ตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้แล้ว ก็จะนำพรรคและสมาชิกพรรคให้กระทำผิดซ้ำซาก หากเป็นเช่นนี้ก็ไม้อาจเป็นผู้ที่ปกครองบ้านเมืองให้เป็นไปด้วยดีได้

อนึ่ง บทบัญญัติในมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๒) ที่ว่า “... อาจเป็นปฏิปักษ์ ...” นั้น ในทางกฎหมายเป็น “เงื่อนไขทางภาวะวิสัย” กล่าวคือ เป็นการพิจารณาตามข้อเท็จจริง ไม่ขึ้นกับเจตนาหรือความรู้สึกส่วนตัวของผู้กระทำว่าประสงค์จะให้เกิดผลเป็นปฏิปักษ์จริงหรือไม่ หากแต่ดูตามพฤติการณ์แห่งการกระทำนั้น ๆ ว่าในความคิดของวิญญูชนหรือบุคคลทั่ว ๆ ไป จะเห็นว่าการกระทำดังกล่าวในกรณีนี้คือการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเป็นนายกรัฐมนตรีในนามของพรรคผู้ถูกร้อง อาจส่งผลให้เกิดการเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือไม่ เทียบได้กับในกรณีหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ ที่ว่า “... น่าจะทำให้ผู้อื่น... เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง...” นั้น ศาลฎีกาได้วางแนวไว้ว่า การพิจารณาว่าถ้อยคำหรือข้อความใดจะเป็นการใส่ความผู้อื่นจนทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังหรือไม่ ต้องพิจารณาจากการรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกและความเข้าใจในถ้อยคำหรือข้อความนั้นของวิญญูชนทั่ว ๆ ไปเป็นเกณฑ์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๖๗/๒๕๔๕) และข้อความใดจะเป็นการทำให้เสียหาย แก่ชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง ต้องถือตามความคิดของบุคคลธรรมดาผู้ได้เห็นได้ฟัง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๖/๒๕๐๙) คือไม่เกี่ยวกับเจตนาหรือความรู้สึกหรือความเข้าใจของผู้กระทำนั่นเอง ส่วนผลของการใส่ความผู้อื่นจะทำให้เขาเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังหรือไม่ นั้น ศาลมีอำนาจวินิจฉัยได้เองไม่จำเป็นต้องอาศัยคำเบิกความของพยาน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๗๑/๒๕๒๒)

ดังนั้น เพื่อรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ตามหมวด ๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงเห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องมีหนังสือแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองมีมติเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีของพรรคผู้ถูกร้อง (แบบ ส.ส.๔/๒๙) โดยแจ้งรายชื่อ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นบุคคลผู้ที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีของพรรคผู้ถูกร้อง ย่อมเป็นการนำสมาชิกชั้นสูงในพระบรมราชวงศ์มาเกี่ยวข้องกับระบบการเมือง ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อโบราณราชประเพณี ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของชาติ ที่สถาบันพระมหากษัตริย์จะไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ อันจะกระทบต่อการดำรงความเป็นกลางอยู่เหนือการเมือง ซึ่งเป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) จึงเห็นควรยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒)

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น” เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะตั้งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญต้องเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่มีการกระทำอันมีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง

สำหรับระยะเวลาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง มิได้กำหนดระยะเวลาในการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ ดังนั้น เพื่อให้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นสิทธิพลเมืองของรัฐต้องถูกเพิกถอนไปอย่างถาวร จึงควรกำหนดเวลาที่แน่นอนโดยพิจารณาถึงหลักความได้สัดส่วนในการจำกัดสิทธิดังกล่าวเพื่อให้กฎหมายฉบับนี้มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุที่อาจขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ จึงเห็นว่าในกรณีของผู้ถูกร้อง การกระทำของผู้ถูกร้องยังไม่ร้ายแรงถึงขนาดเกิดผลเสียหายต่อระบอบการปกครองของประเทศชาติ ตลอดจนระยะเวลาที่ผ่านมาผู้ถูกร้องได้แสดงออกถึงความสำนึกในการกระทำ อาศัยหลักการที่ว่า “กฎหมายที่เป็นธรรมคือกฎหมายที่ให้โอกาสคน” จึงเห็นควรให้โอกาสคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้อง โดยกำหนดระยะเวลาในการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ให้เหมาะสมได้สัดส่วน

เป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไปเพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้อง จะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง อันเป็นระยะเวลาที่สมควรแก่เหตุ

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าว ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ” นั้น เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบและคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่มีการกระทำอันมีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้อง ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้

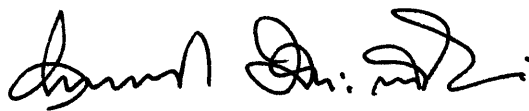
ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นจึงเห็นว่า

ประเด็นที่หนึ่ง เนื่องจากผู้ถูกร้องกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงเห็นควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒)

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่มีการกระทำอันมีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้อง ย่อมถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง เป็นระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่มีการกระทำอันมีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้อง ย่อมจะจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ วรรคสอง

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ